

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ: ТВОРЧІСТЬ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ
Чотирнадцятої Міжнародної науково-творчої
дистанційної конференції

23 жовтня 2020 р.

Київ – 2020

Рекомендовано до друку Вченою радою НАКККиМ
протокол № 4 від 27 жовтня 2020 р.

К90 **Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології:** Матеріали Чотирнадцятої Міжнарод. наук.-творчої дистанц. конф., Київ, 23 жовтня 2020 р. Київ: НАКККиМ, 2020. 224 с. URL: <https://nakkkim.edu.ua/science/vidannya-akademiji>

Збірник містить матеріали Чотирнадцятої Міжнародної науково-творчої дистанційної конференції, проведеної 23 жовтня 2020 року кафедрою академічного і естрадного вокалу та звукорежисури Інституту сучасного мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. До збірника увійшли наукові повідомлення та тези доповідей широкої культурно-мистецької й освітньої тематики.

Редакційна колегія:

Чернець В. Г. – ректор НАКККиМ, доктор філософії, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН Вищої освіти України (*голова редколегії*); *Кулиняк М. А.* – директор Інституту сучасного мистецтва НАКККиМ, кандидат мистецтвознавства (*заст. голови редколегії*); *Бобул І. В.* – завідувач кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури НАКККиМ, кандидат мистецтвознавства, доцент, Народний артист України; *Бєлявіна Н. Д.* – професор НАКККиМ, кандидат педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України (*відповідальна за випуск*); *Зосім О. Л.* – доцент НАКККиМ, доктор мистецтвознавства, доцент (*відповідальна за випуск*); *Козлін В. Й.* – професор НАКККиМ, доктор мистецтвознавства, професор.

Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за вірне цитування джерел та посилання на них. Думки авторів можуть не збігатись із позицією редколегії.

громадянина, пропагувати певні ідеї, викривати, засуджувати чи висміювати недоліки, пороки людського суспільства.

Успіх виконавця залежатиме також від використання сценічного простору (мізансцени), додаткових компонентів (атрибутики, реквізиту, музичного супроводу та їх відповідність жанру твору, задуму читця), від відчуття аудиторії (врахування кількісного і якісного складу слухачів), почуття міри і смаку.

Отже, основними етапами практичного засвоєння тексту байки та її сценічного виконання є такі:

- вибір твору за відповідними критеріями;
- здійснення логічно-інтонаційного, ідейно-тематичного та дійового аналізів тексту;
- визначення творчого задуму щодо сценічного виконання твору;
- проведення репетицій;
- сценічне виконання твору.

Викладачеві сценічного мовлення доцільно знайомити студентів з кращим надбанням українських майстрів розмовного жанру, які виконують гумористичні твори. Водночас не варто обмежувати свободу студентів у пошуках своєї теми, власного виконавського стилю.

Список використаних джерел

1. Станиславский К. С. Собрание сочинений: в 9 т. Т. 3. Работа актера над собой. Ч. 2: Работа над собой в творческом процессе воплощения: материалы к книге / общ. ред. А. М. Смелянского, вступит. ст. Б. А. Покровского, коммент. Г. В. Кристи и В. В. Дыбовского. Москва: Искусство, 1990. 508 с.

2. Черкашин Р. О. Художнє слово на сцені: навч. посіб. Київ: Вища школа, 1989. 327 с.

Янковський Степан Владиславович

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ СВІТ ПІДРАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В МОНУМЕНТАЛЬНОМУ ЖИВОПИСІ ЛЮДМИЛИ МАССАЛЬСЬКОЇ

Маріупольська місткня Л. Массальская є членом Національної спілки художників України від заснування 8 квітня 1992 р. в Маріуполі її міського осередку. Із 2019 р. вона отримала почесне звання заслуженого художника України. Художньо мистецьку освіту здобула в Ростовському художньому училищі імені М. Грекова, а вищу освіту – в Білоруській державній академії мистецтв. Її наставниками в мистецтві живопису були видатні білоруські митці: почесний член Національної академії наук Білорусі, заслужений діяч мистецтв Білорусі, професор В. Громико,

лауреат державної премії Білорусі, народний художник Білорусі, професор Г. Ващенко. В 1978 р. Людмила Олександрівна завершила своє навчання і була розподілена до Маріупольського (тоді Жданівського) цеху Донецького художньо-виробничого комбінату. З того часу ритм творчого життя художниці складається в пошуках гармонічного поєднання часу, який належить відданий творчій праці, в рутинній роботі в установах мистецької освіти і пристрастю до живопису.

Культурно-мистецький простір Маріуполя відображує складність конкретно-історичних умов розвитку цього регіону. Степовий ландшафт є природним образом Приазов'я, йому протистоїть вмуроване на пагорбах узбережжя Азовського моря місто з індустріальним урбаністичним пейзажем. Локальна специфіка міста визначається наочними розривами історичної забудови міста. Першим враженням того, хто відвідає Маріуполь, буде хаос архітектурних забудівель, якому протистоїть неосяжне голубе небо, розлогі паркові зони, сквери, бульвари, в яких відображається природний цикл змін пор року. Весь образ міста визначається морем на півдні, степом, який немов підкрадається до міських дев'ятиповерхівок на заході і сході, промислових панорам на півночі. В образі міста конкурують сезонні кольори степу – голубий, чорний, білий, зелений, і штучні кольори виробництва – червоний, безліч відтінків сірого.

Кольори історії міста впорядковуються в палітру культурно-мистецького простору Маріуполя. Це охра доіндустріальної (купецько-торгівельної) доби і сталінської псевдокласики, червоний модерну, білий і сірий великих сподівань 1960-х – першої половини 1970-х років. Тому монументальне мистецтво відігравало важливу роль у формуванні цілісного образу культурно-мистецького простору міста.

У монументальному мистецтві в Маріуполі домінувала мозаїка. Як зазначають вітчизняні дослідники, місто у 1960-1980-ті роки постало творчою площадкою для реалізації творчих замислів майстрів мозаїчного монументального мистецтва з усієї України. Серед імен майстрів відзначимо Віктора Арнаутова, Аллу Горську, Бориса Плаксія та ін. В культурно-мистецькій спадщині міста творчість Людмили Массальської представляє традицію монументального живопису. Антитетика мозаїчного і живописного монометалізму в культурно-мистецькому просторі індустріального міста висвітлює характерне для радянської влади прагнення сконструювати соціальний простір, в якому, з одного боку, межі між зовнішнім і внутрішнім будуть розмиті, а з іншого, мистецтво імпліцитно має відтворювати притаманні підрадянському [1] соціуму ієрархічність і спустошену, декларативну

рівність. У цьому контексті творчий напрацювань художниці викликає певний дисонанс і робить його впізнаваним навіть через десятиріччя перетворень соціальної реальності.

Авторка попри цензуровану художніми радами тематику творів прагнула знайти місце індивідуального, інтимного, ліричного, емоційного в соціумі. Її твори надають життя стандартизованим, анонімним, типовим забудівлям міста. Художниця прагне, так би мовити, склеїти, зшити, скріпити дефрагментований в часі образ соціальної реальності. Вона творить образи, які ведуть від радянського «плакатного» мистецтва до гуманістичних витоків культури. Її твори нібито повертають людські емоції у сповнені повітря холодні й сірі залізобетонні конструкції радянських типових будівель. В своїх творах авторка бережно, але впевнено звертається до традицій фрескового живопису Ренесансу. Художниця передає глядачеві відчуття реальності турботи і тепла. Відтак, своїми творами вона розпорошує пізню епістему радянського володарювання. Немов Аріадна, вона веде глядача в лабіринті індустріального міста від проєкцій фальшивого, брехливого, неправдивого пафосу радянщини до загальнолюдського відчуття простору і часу, екзистенціальних переживань, болю і туги.

Авторське обличчя Л. Масальської в монументальному живописі складалось із мотивів слідування канонам реалізму, традиціям сакрального мистецтва північноруської школи. Художницею були створені монументально-декоративні твори в інтер'єрах публічних будівель міста. Ними були школи, технікуми, професійно-технічні училища міста, бібліотеки, лікарні. Основні техніки художниці – це зграффіто, холодна енкаустика. Найбільш значущим у становленні мисткіні є монументально-декоративні розписи «Першодрукарі» у маріупольській Центральній бібліотеці, «Весна» і «Доктор Айболить» у дитячій лікарні, «Радянська медицина» у міській лікарні водників. В її роботах упізнаються впливи Мікельанжело, Ель Греко, Феофана Грека. Втім, час є нещадним до монументального мистецтва. Твори, яким вже кілька десятиріч, зазнали нещадного впливу через перебудови, нові забудови, реалізації проєктів реконструкції. І те, що вони становлять невід'ємну складову локального колориту художньо-мистецького простору Маріуполя і спадок місцевої художньої культури, не мають жодного значення для нових «розпорядників» і «господарів» соціального часу. Можна констатувати, що монументальні твори занепадають спокійно, і разом із ними у небуття йдуть втілені в них емоції і викликані ними людські переживання.

Отже, в живописному монументалізмі Л. Массальської розкривається боротьба традиціоналізму і соціальної міфології радянського володарювання в культурно-мистецького простору. Тож його осмислення має відбуватися із врахуванням того, що навіть за доби, коли типове і стандартне становило основу державного конструювання соціальної реальності, завжди знаходились ті, хто намагався повернути соціокультурному світу людське обличчя.

Список використаних джерел

1. Словник української мови: у 20 т. Київ: Наукова думка. URL: <https://slovnyk.me/amp/dict/newsum/підрадянський> (дата звернення: 01.10.2020).